

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.11.2003, sp. zn. 20 Cdo 1595/2002, ECLI:CZ:NS:2003:20.CDO.1595.2002.1

Číslo: 13/2006

Právní věta: Bylo-li právo plynoucí z obchodního závazkového vztahu pravomocně přiznáno v soudním nebo rozhodčím řízení, promlčuje se ve smyslu ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. za 10 let ode dne, kdy promlčecí doba počala poprvé běžet.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.11.2003

Spisová značka: 20 Cdo 1595/2002

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Promlčení

Předpisy: § 408 předpisu č. 513/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

M ě s t s k ý s o u d v P r a z e p o t v r d i l u s n e s e n í m z e d n e 2 6 . 1 0 . 2 0 0 1 u s n e s e n í O b v o d n í h o s o u d u p r o P r a h u 8 , j í m ŝ d n e 2 8 . 8 . 2 0 0 1 , z a m í t l n á v r h p o v i n n é n a z a s t a v e n í e x e k u c e , o d ů v o d n ě n ý n á m í t k o u p r o m l ě n í p r á v a . S e s o u d e m p r v n í h o s t u p n ě s e s h o d l v z á v ě r u , ŝ e n á v r h n a v ý k o n r o z h o d n u t í b y l p o d á n p ř e d u p l y n u t í m d e s e t i l e t é l h ů t y p o d l e u s t a n o v e n í § 4 0 8 o b c h . z á k . P r o m l ě c í d o b a z a ě l a p o d l e j e h o n á z o r u b ě ŝ e t 2 8 . 5 . 1 9 9 2 , d n e m p o d á n í ŝ a l o b y (2 7 . 5 . 1 9 9 3) p a k d o ŝ l o k j e j í m u s t a v e n í v e s m y s l u § 4 0 2 o b c h . z á k . , a p r o t o ŝ e t e n t o p ř e d p i s n e m á u s t a n o v e n í o p o k r a ě o v á n í p r o m l ě c í d o b y , m ů ŝ e s e , u z a v í r á o d v o l a c í s o u d , p r a v o m o c n ě p ř i z n a n é p r á v o p r o m l ě t t e p r v e u p l y n u t í m „ o b e c n é o m e z u j í c í “ p r o m l ě c í d o b y d e s e t i l e t , j e ŝ v ŝ a k k e d n i p o d á n í n á v r h u n a n a ř í z e n í v ý k o n u r o z h o d n u t í , t e d y k e d n i 8 . 3 . 2 0 0 0 , n e u p l y n u l a .

P r a v o m o c n é r o z h o d n u t í o d v o l a c í h o s o u d u n a p a d l a p o v i n n á d o v o l á n í m , k t e r ý m , a n i ŝ s e z a b ý v á o t á z k o u j e h o p ř í p u s t n o s t i , u p l a t ň u j e d o v o l a c í d ů v o d u p r a v e n ý u s t a n o v e n í m § 2 4 1 a o d s t . 2 p í s m . b) o . s . ř . N e s p r á v n ě p r á v n í p o s o u z e n í v ě c i s p a t ř u j e v z á v ě r u , ŝ e s e p r á v o o p r á v n ě n ě h o p r o m l ě u j e t e p r v e v d e s e t i l e t é l h ů t ě p o d l e § 4 0 8 o b c h . z á k . ; p o d l e n í t o t i ŝ k p r o m l ě n í p r á v a d o ŝ l o v o b e c n é ě t y ř l e t é l h ů t ě , b y ŝ „ p o z a s t a v e n é v e s m y s l u § 4 0 2 o b c h . z á k . , r e s p e k t i v e p r o d l o u ŝ e n é o d o b u 3 1 7 d n ů , p o k t e r o u b ě ŝ e l o n a l ě z a c í ř í z e n í . “ D e s e t i l e t o u l h ů t u p o d l e § 4 0 8 o b c h . z á k . p o v a ŝ u j e d o v o l a t e l k a z a „ l i m i t n í , t e d y n e j z a z ŝ í m o ŝ n o u “ , p o d l e j e j í h o n á z o r u v ŝ a k n e l z e p r á v o (p o d á n í m n á v r h u n a v ý k o n r o z h o d n u t í) u p l a t n í t „ p o u p l y n u t í l h ů t y s t a n o v e n é o b c h o d n í m z á k o n e m p r o j e d n o t l i v á p r á v a , t e d y v d a n ě m p ř í p a d ě ě t y ř l e t é , p o z a s t a v e n é , r e s p . p r o d l o u ŝ e n é p o d o b u , k d y b ě ŝ í n a l ě z a c í ř í z e n í , i k d y b y l h ů t a d e s e t i l e t d o s u d b ě ŝ e l a . “

Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání a v tomto ohledu dospěl k závěru, že dovolání přípustné je, jelikož napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/ ve spojení s ustanovením § 238a odst. 1 písm. d/, odst. 2 o. s. ř.), který je dán tím, že je v něm řešena judikaturou dovolacího soudu dosud nevyřešená otázka (§ 237 odst. 3 o. s. ř.), jejíž posouzení má význam nejen pro předmětnou věc, ale pro soudní praxi obecně.

Jelikož vady podle ustanovení § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jež by řízení činily zmatečným, ani jiné vady řízení (§ 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.), k nimž je dovolací soud – je-li dovolání přípustné – povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3, věta druhá, o. s. ř.), v dovolání namítány nejsou a nevyplývají ani z obsahu spisu, a protože jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3, věta první, o. s. ř.), je předmětem dovolacího přezkumu právní závěr odvolacího soudu, že právo přiznané pravomocným rozhodnutím soudu se (a to i pro účel posouzení, zda je dán důvod k zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.) promlčuje v desetileté lhůtě podle § 408 odst. 1 obch. zák., nikoliv tedy ve lhůtě čtyřleté podle § 397 obch. zák., byť prodloužené o dobu trvání nalézacího řízení.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu – sice správně určenou – nesprávně vyložil, případně ji nesprávně aplikoval (z podřazení skutkového stavu hypotéze normy učinil nesprávné závěry o právech a povinnostech účastníků).

Dovolání není důvodné, proto je N e j v y š š í s o u d zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Podle ustanovení § 391 odst. 1 obch. zák. u práv vymahatelných u soudu začíná běžet promlčecí doba ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno u soudu, nestanoví-li tento zákon něco jiného.

Podle ustanovení § 397 obch. zák., nestanoví-li zákon pro jednotlivá práva jinak, činí promlčecí doba čtyři roky.

Podle ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. bez ohledu na jiná ustanovení tohoto zákona skončí promlčecí doba nejpozději po uplynutí 10 let ode dne, kdy počala poprvé běžet. Námitku promlčení však nelze uplatnit v soudním nebo rozhodčím řízení, jež bylo zahájeno před uplynutím této lhůty.

Podle ustanovení § 408 odst. 2 obch. zák., bylo-li právo pravomocně přiznáno v soudním nebo rozhodčím řízení později než tři měsíce před uplynutím promlčecí doby nebo po jejím uplynutí, lze rozhodnutí soudně vykonat, jestliže řízení o jeho výkonu bylo zahájeno do tří měsíců ode dne, kdy mohlo být zahájeno.

Již systematický výklad zařazení ustanovení § 391 a § 397 do téhož (totiž třetího) oddílu jedenáctého dílu první hlavy třetí části obchodního zákoníku nemůže vést k závěru jinému, než že čtyřletá obecná promlčecí doba je dobou, v níž je třeba právo uplatnit u soudu, tedy v nalézacím řízení. Tomu také odpovídá ustálená soudní praxe, jež za „úkon považovaný podle předpisu upravujícího soudní řízení za jeho zahájení“ (§ 402 obch. zák.) pokládá návrh, resp. žalobu (§ 79 odst. 1 o. s. ř.), nikoliv tedy návrh na výkon rozhodnutí.

Naproti tomu v souzené věci (výkonu rozhodnutí) jde o otázku, kdy se promlčuje právo již pravomocně (v nalézacím řízení) přiznané, a tedy (potažmo), kdy nejpozději může oprávněný podat návrh na výkon rozhodnutí, aby se nevystavil nebezpečí úspěšně vznesené námitky promlčení, resp. aby výkon rozhodnutí nebyl posléze pro promlčení zastaven.

Jediné ustanovení, v němž obchodní zákoník upravuje promlčení ve vztahu k výkonu rozhodnutí, a

kde používá pojmu „právo pravomocně přiznané v soudním nebo rozhodčím řízení“, je ustanovení § 408 odst. 2, zařazené ovšem v jiném, totiž pátém oddílu téhož dílu, hlavy a části obchodního zákoníku. Ze zařazení tohoto ustanovení (poskytujícího k podání návrhu na výkon rozhodnutí pro tam uvedené případy /o něž však v předmětné věci nejde, jelikož oprávněnému bylo právo pravomocně přiznáno dříve než tři měsíce před uplynutím promlčecí doby/ ještě další, a to tříměsíční lhůtu) za ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák., zakotvující desetiletou lhůtu, nutno dovodit, že právo pravomocně přiznané lze vykonat v exekučním řízení zahájeném v desetileté lhůtě podle § 408 odst. 1 obch. zák.

Ustanovení § 408 odst. 2 obch. zák. sice výslovně neříká, že rozhodnutí vydané v soudním či rozhodčím řízení, přiznávající určité právo, lze soudně vykonat, bylo-li exekuční řízení zahájeno v desetileté lhůtě, ale pro tam uvedené případy (o něž, viz výše, v souzené věci nejde) dokonce stanoví prodloužení promlčecí doby (o tři měsíce ode dne, kdy vykonávací řízení mohlo být zahájeno). Touto „promlčecí dobou“, o jejímž uplynutí hovoří (v souvislosti s prodloužením lhůty k výkonu rozhodnutí) ustanovení § 408 odst. 2 obch. zák. – logicky – není obecná čtyřletá doba (§ 397 obch. zák.) stanovená pro uplatnění práva v nalézacím řízení, tedy pro podání žaloby (§ 391 odst. 1 obch. zák.), nýbrž desetiletá doba upravená v předcházejícím odstavci téhož paragrafu (tedy v § 408 odst. 1 obch. zák.).

Z uvedeného vyplývá, že řízení o výkon rozhodnutí (vydaného v nalézacím, ať již soudním či rozhodčím řízení) přiznávajícího určité právo musí být zahájeno v desetileté lhůtě, počítané ode dne, kdy lhůta počala běžet poprvé (§ 408 odst. 1 obch. zák.), a v určitých (nikoliv ovšem předmětném) případech v desetileté lhůtě prodloužené o další tři měsíce od vykonatelnosti rozhodnutí (§ 408 odst. 2 obch. zák.). Dovolatelka se tudíž mýlí, dovozuje-li, že po skončení nalézacího řízení pokračoval běh čtyřleté lhůty stanovené v § 397 obch. zák., jelikož při řešení otázky, kdy se promlčuje právo na výkon rozhodnutí, tedy právo již pravomocně (v nalézacím řízení) přiznané, je pojmově vyloučeno uvažovat o lhůtě – řečeno dikcí ustanovení § 391 odst. 1 obch. zák. – určené k uplatnění práva (podáním žaloby, jíž se nalézací řízení teprve zahajuje).

Za stavu, kdy závěr odvolacího soudu, že promlčecí doba začala běžet v květnu 1992 (povinná sice v dovolání – bez jakéhokoliv odůvodnění – dovozuje, že 27. května, zatímco podle soudů obou stupňů se tak stalo až následujícího dne, kterýžto rozpor je ovšem nevýznamný), zůstal dovoláním nenapaden, je právní posouzení věci, bylo-li usnesení o zamítnutí návrhu na zastavení exekuce nařízené k návrhu z 8. 3. 2000 potvrzeno, správné, dovolání tedy Nejvyšší soud jako nedůvodné bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem, odst. 6 o. s. ř. usnesením zamítl.